حەقیقەتی فەیسبووك لای ئێمە … بەختیار محەمەد

دەشێ بڵێم، تۆ لە فەیسبووکەوە دەزانی، کە کۆمەڵگەی ئێمە چەند نەخوێندەوارە (نەخوێندەوار بەو مانایەی، کە نەسر حامد ئەبوزێد باسی دەکا). کۆمەڵگەی نەخوێندەوار حەز دەکا تەماشای وێنە (وێنەی فۆتۆگراف) بکا، بەڵام حەز ناکا (ناتوانێ) شت (کتێب، دەق…) بخوێنێتەوە؛ یانیش با بڵێین (هەر هیچ نەبێ هەندێك جار) مەرجی خوێندنەوەی دەقیش بەندە بە پێوەندییە کۆمەڵایەتییەکانی ناو فەیسبووکەوە، نەك بە دەقەکە خۆیەوە.

لە ڕاستیشدا لای کۆمەڵگەی تەقلیدیی و نەخوێندەوار، هێمای (بەهای) پێوەندییە کۆمەڵایەتییە تەقلیدییەکانی ڕۆژانەی وەك سڵاو و سەردان و داوەت و پرسە و شایی و… تاد. زۆر گرنگترن لە داهێنان و ئەدەب و زانست و کتێب و خوێندنەوە (ئەوە ئەگەر لە کاتێکدا تاك درك بە بایەخی ئەم ڕاستییانە بکا و دۆخی سیاسی و ئابووری وڵاتیش ئاسایی و لەبار بێ؛ ئەگەرنا دۆخی ڕۆشنبیریی هەروەك ئێستای کۆمەڵگەکانی ئێمە بەرباد و خراپ دەبێ)؛ لەم هاوکێشەیەدا تەنها ئایین بەدەرە؛ ئەویش خۆی کە باڵادەست دەبێ، ڕۆحی کۆمەڵگەی تەقلیدیی و نەخوێندەوار پێك دەهێنێ. هەر کۆمەڵگەیەکیش کە دواکەوتوو بوو، لەوێدا ئایین وەك دەزگایەکی مەعریفی و کۆمەڵایەتی بەهێز دەبێ. واتە ئایین دەبێتە جێگرەوەی هەموو پێوەندییە مەعریفی و کۆمەڵایەتییەکانی ناو دەزگاکان و نێوان تاکەکانیش. لێرەشەوە مزگەوت (وەك دەزگایەکی سیاسی و کۆمەڵایەتی و ڕۆشنبیریی ئایین) هەژموونی بەسەر هەموو دەزگا ڕۆشنبیریی و مەعریفی و کۆمەڵایەتییەکانی کۆمەڵگەی ئێمەدا هەیە. ئەم هەژموونە دەشێ شکستی دەزگا ڕۆشنبیریی و مەعریفی و کۆمەڵایەتی و سیاسییە مۆدیرنەکانی کۆمەڵگەی ئێمە لە ئاست هەژموونی ڕەهای ئایدیۆلۆژیای ئاییندا بگەیەنێ؛ ئەمەش هۆکارێکە، کە کەلەپووری نەریتی خوێندنەوە لە کۆمەڵگەی ئێمەدا، لە خوێندنەوەی ئایینییەوە نابێتە خوێندنەوەی عەلمانی و مۆدێرن و هاوچەرخ.

***

فەیسبووك هەرچەندە دەزگایەکی کۆمەڵایەتی ئەلیکترۆنی بێ، کە هەر کەسە و ئازادە چۆن بۆ خۆی بە کاری دەهێنێ؛ بەڵام نابێ بگاتە ئەو

ئاستەی، کە تەنها وەك گازینۆ (گازینۆکانی لای خۆمان) بۆ کات بەسەر بردن بە کار بهێندرێ و برادەرەکان لەوێدا بۆ چەند ساتێکی خۆش موجامەلەی یەکتر بکەن و یاری دۆمینەی لایك و کۆمێنتان دەگەڵ یەکدی بکەن؛ ئەو یارییەی بەردەوام تێپینی دووشەشی بەدواوەیە. بەڵێ فەیسبووك ئەم ڕووەشی هەیە (واتە ڕووی پێوەندی کۆمەڵایەتیشی هەیە)، بەڵام ڕووی دیکەی دروستکەریشی هەیە: ڕووی پەخشکردنی ڕۆشنبیریی و زانیاری بە سوود (هەموومان دەزانین لە هەندێك وڵاتدا فەیسبووك شۆڕشی هەڵگیرساند).